

**Besluit Voorlopig Bestuurlijk Advies MIRT-2 Getij Grevelingen
2 juli 2019 t.b.v. BO MIRT november 2019**

1. Vaststellen dat er perspectief is om substantiële verbetering van de waterkwaliteit en natuur onder water te bereiken en dat dit recht doet aan de beschermde natuurwaarden op de oevers.

Overweging:

- i) De ontwerp-Rijksstructuurvisie Grevelingen en Volkerak-Zoommeer gaat uit van een getijslag van maximaal 50 cm rondom het huidig middenpeil van NAP -20 cm. De maximale 50 cm getijslag blijkt niet haalbaar zonder een veelheid van maatregelen voor mitigatie en compensatie voor het verlies van huidige natuurwaarden. Door recente jurisprudentie rond N2000 blijkt het juridisch kader strikter dan destijds werd aangenomen.
- ii) Door optimalisatie van de getijslag en het peilbeheer is een aanzienlijk betere balans mogelijk. Dit blijkt bijvoorbeeld bij een kleinere getijslag (40 cm) rondom een lager middenpeil van NAP - 30cm. Dit beheerscenario resulteert in een majeure verbetering van de waterkwaliteit, een aanzienlijk lager verlies aan bestaande natuur en er ontstaat nieuwe deltanatuur in de vorm van ca. 660 ha intergetijdengebied. Van het potentieel te verbeteren zuurstofloos gebied van ca. 800 ha zal de zuurstofloosheid in ca. 650 ha worden opgelost. Dit is ca. 100 ha minder dan bij de ontwerp-Rijksstructuurvisie. Het verlies aan bestaande natuur is aanzienlijk lager en grijpt vooral aan op de kwaliteit van het habitat direct aansluitend op het nieuwe intergetijdengebied. Deze zone is mede van belang als voedselgebied voor steltlopers. Tegenover de iets geringere winst voor waterkwaliteit staat aanzienlijk minder schade voor de huidige natuurwaarden.
- iii) Zonder de introductie van getij zal door de autonome ontwikkeling eveneens verlies van bestaande natuurwaarden optreden. De beheeropgave voor de autonome ontwikkelingen zijn geraamd op 75 M€ tot 2050. . Met uitvoering van dit project kan op deze toekomstige (nog niet gedekte) beheerkosten substantieel worden bespaard met ordegrrootte 5 M€ voor de komende beheerperiode van 2021 – 2027 en daarna circa 13,6 M€.

2. Instemmen met het:

- a. Ontwikkelen van een strategie om een duurzaam en toekomstbestendig ecosysteem te kunnen beheren en borgen.**
- b. Verder uitwerken in de planuitwerkingsfase van variant 2 (doorlaatmiddel als getijdencentrale) en 3 (doorlaatmiddel met de optie om later een getijdencentrale in te bouwen). Dit betekent dat het BO er voor kiest om variant 1 (alleen doorlaatmiddel) te laten vervallen.**
- c. Afwegen bij de ontwikkeling van de strategie met betrekking tot getijdenenergie of deze privaat of publiek moet worden opgewekt.**

Overweging:

- i) De voorkeursbeslissing bestaat uit een pakket van maatregelen voor de verbetering van de waterkwaliteit op korte termijn en oplossingsrichtingen voor een adaptief beheer op de langere termijn dat is toegesneden op de werkelijke ontwikkelingen van natuur en zeespiegelstijging en mogelijke aanpassingen van beleid.
- ii) De resultaten van de huidige MIRT-verkenning laten zien dat realisatie van alleen het doorlaatmiddel (variant 1) het minst klimaatrobuust is omdat er geen investering wordt gedaan voor een adaptief ontwerp.
- iii) Die investering vindt wel plaats in variant 2 & 3. Een doorlaatmiddel met een getijdencentrale (variant 2) en een adaptief doorlaatmiddel dat geschikt is voor latere inbouw van een getijdencentrale of pompcapaciteit (variant 3) bieden langduriger ruimte om de effecten van zeespiegelstijging op te vangen.
- iv) Bij de doorstart van de verkenningsfase is de keus gemaakt om de effecten van zeespiegelstijging op het behoud van waterkwaliteit in beeld te brengen en dit mee te nemen bij de afweging. Uit de verkenning blijkt dat hiervoor extra middelen nodig zijn. Hiervoor zijn meerdere adaptieve investeringsstrategieën mogelijk. Met deze strategieën kunnen de benodigde investeringen of kosten voor mitigatie en compensatie in de tijd worden gefaseerd. Dit op basis van telkens actuele informatie (zoals in het Deltaprogramma gebruikelijk is). Dit kunnen technische ingrepen zijn (zoals het inzetten van pompen) en/of het aanpassen van het peilbeheer. Met deze mogelijkheden kan de effectiviteit en klimaatrobuustheid van de getijwerking via maatwerk worden vergroot, rekening houdend met de ontwikkeling van de (bovenwater) natuur en met de gewenste verbetering van de waterkwaliteit en onderwaternatuur.

3. De voorkeursbeslissing Getij Grevelingen (MIRT-II beslissing) agenderen op het BO MIRT Zuidwest Nederland in november 2019, met het voorstel om een extra ijkmoment in te zetten halverwege de planuitwerking. Aanvullend wordt door alle partijen de komende periode verkend of er mogelijkheden zijn voor het genereren van extra financiële middelen.

Overweging:

- i) In de planuitwerkingsfase kan verder gewerkt worden aan het terugbrengen van de onzekerheidsmarges rond de kosten door optimalisaties in ontwerp, beheer en/of fasering. Hierbij worden ook toekomstige kosten betrokken die ontstaan door autonome ontwikkelingen, zonder introductie van beperkt getij.
- ii) Kostenverhogende elementen op de oorspronkelijke raming (waarop het taakstellend budget is gebaseerd) zijn vooral Natura2000 en daarnaast klimaatrobustheid. In de afronding van de verkenningsfase en in de planuitwerkingsfase zal onderzocht worden of deze kosten verder binnen het budget kunnen worden gebracht en zo nee of aanvullende financiering mogelijk is binnen de mogelijkheden van de wettelijke kaders.
- iii) Een wijziging in het beheer van het watersysteem van deze omvang is als koploperproject uniek binnen de Programmatische Aanpak Grote Wateren. De afgelopen periode is de volle breedte aan mogelijkheden onderzocht en afgewogen. Voor het eerst is integraal gekeken naar de samenhang tussen de opgaven voor waterkwaliteit en natuur in het kader van de ambitie voor de grote wateren. De kennis die met dit project wordt opgedaan komt direct ten goede aan andere projecten waarin water- en natuurdoelen en klimaatrobustheid spelen. Verdere optimalisatie en afweging is mogelijk, door verdieping met een meer gedetailleerde uitwerking van de gevonden mogelijkheden
- iv) Er lijkt voldoende zicht op een haalbaar en uitvoerbaar alternatief met verbetering van waterkwaliteit en natuurwaarden en een acceptabele opgave voor mitigatie en compensatie van Natura2000 doelen. Dit geldt voor juridische, technische en ecologische aspecten en voor het maatschappelijk draagvlak. Uit meer uitgebreid onderzoek moet concreter worden wat dit project precies bijdraagt aan de publieke doelstellingen en of dit project daadwerkelijk haalbaar is.
- v) De planuitwerking moet inzicht geven in de maatschappelijke effecten van variant 2 (Getijdencentrale) en variant 3 (Adaptieve Doorlaat) zodat dit kan worden betrokken bij de bestuurlijke afweging. Als gekozen wordt voor variant 2 komt ook de keuze over de wijze van het betrekken van de markt aan de orde.